

Висновки і перспективи подальших досліджень. Результати досліджень В. Костомарова, О. Леонтьєва, С. Тер-Мінасової, В. Фурманові, Л. Щерби дають змогу розкрити педагогічний потенціал іноземної мови щодо формування загальнокультурної компетентності студентів. Тому вивчення іноземної мови ми розглядаємо не тільки як засіб прилучення до іншої національної культури загалом, але і найперший та найнадійніший початок «входження» майбутніх учителів у світ духовних і культурних цінностей, які накопичило людство.

Формування особистісно-зорієнтованої парадигми освіти, сучасного культурологічного мислення, забезпечення повноцінного міжкультурного спілкування, необхідність урахування універсальних і специфічних характеристик поведінки спілкування сприяє формуванню загальнокультурної компетентності майбутніх учителів у процесі навчання іноземної мови.

Важливими для дослідження і сьогодні є проблеми формування загальноціннісної орієнтації майбутніх спеціалістів, естетичного виховання студентів у процесі позааудиторної роботи тощо. Тільки вирішуючи ці та інші проблеми, можна сподіватися на істотні зміни в духовній сфері нашого суспільства, пов'язані з піднесенням загальнокультурного рівня підростаючого покоління.

Список використаної літератури

1. Бахтин М. М. К философии поступка / М. М. Бахтин // Философия и социология науки и техники : ежегодник. – М. : Наука, 1986. – С. 80–160.
2. Бердяев М. О. Национальность и людство / М. О. Бердяев // Сучасність. – 1993. – № 1. – С. 149–162.
3. Ботвина Н. Культура и гуманизм / Н. Ботвина. – М. : Наука, 1991. – 192 с.
4. Караулов Ю. Русский язык и языковая личность / Ю. Караулов. – М. : Рус. яз., 1987. – 341 с.
5. Кравченко А. Культурология : учеб. пособие для вузов. – М. : Академ. Проект, 2000. – 736 с.
6. Маслова В. Связь мифа и языка. // Фразеология в контексте культуры. – М. : Наука, 1999. – С. 69–77.
7. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2005. – 360 с.

Статтю подано до редколегії
16.03.2012 р.

УДК: 37.091.3: [811. 111 (086.8)]

Н. М. Петровська – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Т. М. Судима – вчитель вищої категорії Рокинівського навчально-виховного комплексу «Агро-екологічний ліцей»

Методика використання відеоматеріалів на різних етапах вивчення англійської мови

*Роботу виконано на кафедрі іноземних мов
факультету міжнародних відносин
ВНУ ім. Лесі Українки*

У статті розглядається важливість використання відеоматеріалів під час вивчення англійської мови на різних етапах. Пропонуються сучасні методи роботи з відео на заняттях з англійської мови. Подано конкретні завдання з досвіду роботи з учнями та студентами.

Ключові слова: відеоматеріали, мовна діяльність, усне мовлення, комунікативні вправи, учень / студент, методика.

Петровская Н. М., Судима Т. М. Методика использования видеоматериалов на разных этапах изучения английского языка. В статье рассматривается важность использования видеоматериалов во время

изучения английского языка на разных этапах. Предлагаются современные методы работы с видео на занятиях по английскому языку. Представлены конкретные задания из опыта работы с учениками и студентами.

Ключевые слова: видеоматериалы, языковая деятельность, устная речь, коммуникативные упражнения, аудиотекст, ученик / студент, методика.

Petrovska N. M., Sudyma T. M. Methods of Usage of Videomaterials at Different Stages of Learning English. The article deals with the importance of usage of video materials at different stages of learning English. Modern methods of work with video are proposed. Deinite tasks from personal experience are presented.

Key words: videomaterials, language activities, oral speech, communicative exercises, pupil / student, methods.

Постановка наукової проблеми та її значення. На сучасному етапі електронні засоби інформації набувають усе більшого значення в навчанні та вихованні. У процесі вивчення іноземних мов використання відеоматеріалів є дуже ефективним для формування комунікативної культури, оскільки такі матеріали не лише дають можливість почути живе мовлення носіїв мови, а й занурити в ситуації, що ознайомлюють із мовою міміки та жестів, із реаліями країни, мова якої вивчається. Відео на заняттях з іноземної мови демонструє мовлення в живому контексті, у дії, що пов'язує це заняття з реальним світом. Залежно від віку використовують різні за складністю та тривалістю відеофільми (навчальні, документальні, художні). Але використання такого матеріалу потребує методичної підготовки, розробленої системи вправ. Без цього перегляд не буде мати навчального характеру, не сприятиме розвитку мовленнєвих та комунікативних навичок учнів / студентів.

Питання щодо використання відеотехнологій у навчальному процесі розглядали у своїх наукових дослідженнях О. Б. Тернопольський, Ю. П. Федоренко, Верисокін, Т. О. Яхунів [1, 2]. Учені зазначають, що використання навчально-методичних відеоматеріалів сприяє формуванню та розвитку комунікативних здібностей, підвищенню мотивації вивчення іноземної мови. Як стверджують дослідники, використання відеоматеріалів значно покращує кінцеві результати навчального процесу та спонукає до комунікативної діяльності. Однак чіткої методики роботи з відеоматеріалами в процесі вивчення англійської мови з урахуванням вікових особливостей школярів і студентів ще не розроблено. Тому **актуальність** нашої статті очевидна.

Мета статті – розкрити основні методи роботи з відеоматеріалами в процесі навчання студентів англійської мови на різних етапах.

Завдання статті: розглянути нові інтенсивні підходи до навчання учнів середніх шкіл та студентів вищих навчальних закладів із використанням відеоматеріалів, урахуваючи вікові особливості.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Як відомо, вивчення іноземної мови доцільно розпочинати з початкових класів загальноосвітньої школи. Це позитивно впливає на подальше поглиблення знань, сприяє розвитку психологічних процесів (пам'яті, уваги), творчих здібностей, фантазії, емоційних якостей дитини, вдосконалює рідну мову. Успішність засвоєння іноземної мови в ранньому віці підтверджують спостереження вчителів-методистів та дослідників. Засвоєння англійської мови дітьми відбувається у грі. Вчитель використовує казки, пісні, мультфільми на іноземній мові. Як відомо, людина краще сприймає саме ту інформацію, яка їй більш цікава, тобто інформація сприймається вибірково. Зоровий канал сприйняття в малечі найбільш доступний, зрозумілий та цікавий. Діти захоплюються екранним мистецтвом (кінофільми, телепередачі), а також різноманітними комп'ютерними іграми (у тому числі й англійською мовою) зазвичай раніше, ніж музикою і літературою.

Ю. І. Верисокін відзначає, що використання відеотекстів на заняттях з англійської мови в молодших класах має низку переваг. Відеотекст містить візуальну інформацію про місце події, зовнішній вигляд героїв, невербальну поведінку учасників комунікації в конкретній ситуації [1].

Мультіплікація – один із найулюбленіших видів екранного дійства для молодших школярів. Мультфільми доступні та зрозумілі дітям. Герої «мультіків» (найчастіше звірята та казкові герої) імпонують школярам, викликають у них позитивні емоції. Вибираючи відеоматеріал для наймолодших школярів, передусім потрібно пам'ятати про дозування їх використання, враховувати фізіологічні особливості дитячого організму. У межах заняття час на перегляд мультфільму слід обмежити до 10–15 хвилин. Перед переглядом того чи іншого мультфільму потрібно ознайомитися з його змістом, естетичною коректністю, якістю зображення. Далі потрібно виділити ті лексичні одиниці, на які слід звернути увагу дітей під час перегляду мультфільму, а також ті, які можуть викликати труднощі. Для того, щоб запобігти трудношам у сприйнятті, можна підготувати малюнки із зображенням видів кім-

нат, предметів, меблів тощо, картки з кольорами, а також роздатковий матеріал (зокрема розмальовки). На наш погляд, для дітей цієї вікової категорії позитивною може бути демонстрація мультфільму «Winni the Witch» (Oxford University Press) [4]. У процесі створення цього мультфільму використовувалися неяскаві акварельні фарби, які не дратують дитяче око. Сюжет цікавий і нескладний. Як показує досвід, значний інтерес в учнів молодших класів викликали такі мультфільми: «Puss in the Boots» («Кіт у чоботях»), «Mickey Mouse» («Мікі Маус»), «Shrek» («Шрек»). Саме зацікавленість сюжетом сприяла кращому засвоєнню лексики та засвоєнню найпростіших граматичних структур, які трапляються у фільмах.

На середньому етапі вивчення англійської мови використання мультфільмів цілком себе виправдовує. Однак, підбираючи їх, зазвичай потрібно зважати на інтереси цього віку. Із великим захопленням учні дивляться такі мультфільми, як «Snow White and the Seven Dwarfs» («Білосніжка і семеро гномів»), «The Beauty and the Beast» («Красуня і Чудовисько»). Для досягнення результатів роботи з учнями цього віку (це стосується не лише мультфільмів) слід провести поетапну підготовку, а саме:

I. Дотекстовий етап: 1) мотивувати учнів, налаштувати їх на виконання певних завдань; 2) зняти можливі труднощі сприйняття тексту і підготувати до успішного виконання завдання (типи завдань: різні варіанти передбачення змісту тексту, засновані на узагальненні раніше отриманих знань; особливості заголовка; швидкий перегляд фільму без звуку; список нових слів із перекладом або поясненням (англійською чи українською мовою); зміст питань або правильних / неправильних тверджень); 3) короткий виклад учителем основного змісту тексту (учитель може передати основну ідею тексту / фрагмента тексту простими і зрозумілими словами. Головне в цьому випадку – передбачити можливі труднощі мовного й соціокультурного характеру та зняти їх за допомогою різних прийомів, включаючи пояснення, тлумачення, переклад, зіставлення з раніше вивченим матеріалом тощо); 4) попереднє дослідження або проектна робота (переглядом відеофільмів можна завершувати цикл уроків із будь-якої тематики. Учні заздалегідь отримують завдання вивчити конкретний матеріал, що логічно готує їх до перегляду відео. Попереднє читання текстів та обговорення проблем із цієї ж тематики також сприяє підвищенню мотивації під час перегляду відео).

II. Текстовий етап

Мета етапу: забезпечити подальший розвиток мовної, мовленнєвої або соціокультурної компетенції учнів, урахувавши їхні реальні можливості іншомовного спілкування. Можна запропонувати такі види завдань: *лексико-граматичні* (підберіть англійські еквіваленти до таких українських слів / виразів; заповніть пропуски потрібними словами або виразами; запишіть усі прикметники, які вживалися у відеосюжеті з іменником...); *завдання на виділення змістовної та смислової інформації* (пошук правильних відповідей на запитання (питання пропонуються до перегляду); визначення правильних / неправильних тверджень; вибудування частин тексту в логічній послідовності; встановлення причинно-наслідкових зв'язків); *завдання, спрямовані на розвиток навичок говоріння* (опис передбачуваної зовнішності героїв та їхнього одягу; опис предметів, які могли би бути поряд; опис місця подій; опис характеру відносин між персонажами).

III. Післятекстовий етап

Мета етапу: використовувати вихідний текст як основу для розвитку умінь та навичок в усній або письмовій формі. На цьому етапі, крім названих вище вправ, можна використовувати ще такі види роботи: загальне обговорення сюжету фільму, переказ змісту та висловлення ставлення до переглянутого сюжету, складання діалогів, рольова гра в міні-групах та з усім класом, складання різноманітних ситуацій, виконання різних творчих завдань (свій варіант завершення фільму, своя інтерпретація сюжету, постановка спектаклю за даним сюжетом тощо) [3].

На наш погляд, такі види завдань у поетапній роботі над відеоматеріалами можуть бути використані також і з учнями старших класів та студентами (зазвичай лексичне наповнення ускладнюватиметься з віком). При цьому традиційні види роботи, такі як уведення невідомих слів, відповіді на запитання, запропоновані перед переглядом (написані на дошці або роздані на картках кожному учню / студенту), переказ та обговорення відеофільмів залишаються в практиці викладання англійської мови і в школі, і у вищому навчальному закладі. Прикладом ефективного використання відеофільму є перегляд студентами популярного художнього фільму «Charlie the Chocolate Factory» та запропоновані запитання до нього:

1. Translate the word combinations (phrases or sentences) into Ukrainian

to have enough to eat; to be the luckiest in the whole world; toothpaste factory; exactly what I need; It's quite the likeness; to see with my own two eyes; I used to work for him; to invent a new way of making chocolates; 50 times as bigger as the others; to make a colossal palace; entirely out of chocolate; boiling sun; to grow jealous; a secret recipe; it could never melt; it could never lose its flavor; to close for ever; chewing gum; to lack business; He never comes out; amazing factory; wrapping paper; to find a golden ticket inside; to have a chance; walnut; peanut butter; what a beastly girl; wanted another puppy; Most of time I don't know what he was talking about; Read exactly what it says; I'll conduct you to the rooms of the factory myself; on the 1-st of February 10 a.m. Sharp; to be a dummy; to make time go faster; to come forward; It's my great pleasure to welcome you; Let's have a move; Drop your coats anywhere; Let's move along; Let's be best friends; to keep very calm; to be careful; waterfall of chocolate; these pipes suck up; to mumble smth.; All aboard; the son of a famous dentist; caramel and lollipops; to keep eyes on; invention room; squirrel works with shells; garbage chute; an ordinary elevator; to be much flexible; to repeat his offer; to smell like a peanut (like an old person).

2. Translate the words (word combinatons) into English

на ім'я Чарлі; у цілому світі; мало отримувати грошей; тоді був значно молодшим; неможливо; нісенітниця; індійський принц; плитка шоколаду; недовго тривати; оголошення; саме так; чудова фабрика; неможливо; звичайна обгортка; кожен має можливість; цуценя; білочка; настанови; Проходьте! Упевненість; аромат; водоспад; зерна какао; жувальна гумка; лизак; бурмотіти; Всі на борт! розмішувати; Обережно! Я нічого не боюся; сміттепровід; адміністративна установа.

3. Answer the following questions

What kind of family did Charlie live in? How many members there were in this family? What was the family's usual dish? Who worked in the family? Did Charlie's father always work? Who once worked for Willy Wanker? Did he see the owner of the factory with his own eyes? What did father once brought for his son? Was it very important for the boy? Was the chocolate factory open for people? Were chocolate candies sold all over the world? What kind of announcement was spread all over the world? How many golden tickets were under the chocolate wrappers? How many boys were among the winners? Did Charlie have his first victorious attempt to get a golden ticket? Who brought the chocolate to the boy? Who gave the last coin to him? What countries were the winners from? Was a child from Russia among them? Was Charlie proposed money instead of golden ticket? How much? What date was appointed for winners? Who accompanied each of children to the factory? Who met them at the factory gates? What rooms were shown to children and their relatives? How many children remained at the exit after the factory visit? Did Charlie agree to rule the factory at once? Why not? What was the most important for the boy? Has ever Willy Wanker been to the Buckets house?

4. Perform the following tasks

Describe Willy Wanker. Tell smth about his father. Characterize each of 5 owners of golden tickets. Introduce the history of W. Wanker's factory. Describe its present days state. Describe the appearance of one of Charlie's relatives you like most. Retell the contents of the film. Show your attitude to the problems raised in it.

Для студентів вищих навчальних закладів ефективним методом є перегляд відеофільмів проблемної тематики, наприклад, про діяльність НАТО.

Helping to Secure Afghanistan Future

More than 41 000 soldiers in Afghanistan on a NATO led the operation within the security assistance force of ASAF. Their mission is to help the Afghan government create secure conditions for development and for rebuilding the country and its institutions. A providing security and stability will prevent Afghanistan from becoming a hot-bed of international terrorism again.

NATO is involved in a field in three ways:

- 1. Firstly, it's been leading Afghanistan since 2003 under UN mandate;*
- 2. Secondly, it has constant contacts with the Afghan government, civil society and representatives of international community;*
- 3. Finally, it's developing long term cooperation with Afghanistan thanks to defense reform program launched in September 2006 to establish and train the Afghan Army.*

ASAF's mandate is evolved progressively. In the beginning its purpose was to secure Kabul and its surrounding. Then in October 2003 United Nations extended ASAF mandate to cover all of Afghanistan. Alongside it extended the mandate of civil and military provincial reconstruction teams.

Після перегляду відеоролика студентам пропонуються такі завдання: переказ (монологічне мовлення), обговорення проблеми (діалогічне мовлення).

Висновок. Розгляд зазначених вище прикладів та завдань, запропонованих для контролю переглянутих фільмів, свідчить про наростання складності та збільшення їх тривалості відповідно до віку тих, хто вивчає англійську мову.

Отже, під час перегляду відеоматеріалів на різних етапах вивчення англійської мови виникає атмосфера спільної пізнавальної діяльності. Інтенсивність уваги впливає на процес запам'ятовування. Використання відеоматеріалів сприяє інтенсифікації навчального процесу, створює сприятливі умови для формування комунікативної компетенції школярів та студентів.

Перспективи подальшого дослідження. Одним із перспективних напрямів є методика роботи з аудіокнигами та відеоматеріалами, широко доступними користувачам Інтернету, який стає все популярнішим серед молодого покоління.

Список використаної літератури

1. Верисокин Ю. И. Учебное кино на уроках английского языка / Ю. И. Верисокин // Иностраный язык в школе. – 2000. – № 5. – С. 32–35.
2. Яхунов Т. О. Типология киноинформации та використання для навчання лексики соціокультурним компонентом / Т. О. Яхунов, Ю. І. Верисокин // Иноземні мови. – 2000. – № 3. – С. 33–36.
3. Frank J. Quebbemann Using the Movies / J. Frank // Forum. – 1991. – Number 3. – P. 27–28.
4. Иркутский государственный лингвистический университет [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://islu.ru>.

Статтю подано до редколегії
14.03.2012 р.

УДК 378.147:802.0

О. Б. Тарнопольський – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

Принцип розвитку англомовної інформаційної компетенції студентів у навчанні англійської мови для спеціальних цілей із використанням Інтернету в немовних вищих навчальних закладах

Роботу виконано на кафедрі прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов ДУ ім. Альфреда Нобеля

У статті здійснено спробу розробити підхід, який забезпечував би ефективне використання студентами немовних ВНЗ ресурсів Інтернету як засобу покращення та інтенсифікації навчання англійської мови для спеціальних цілей. Для досягнення цього рекомендовано впровадити принцип розвитку англомовної інформаційної компетенції студентів і розкрито його сутність та практичні засади опори на цей принцип.

Ключові слова: англомовна інформаційна компетенція, ресурси Інтернету для навчання іноземних мов, змішане навчання.

Тарнопольский О. Б. Принцип развития англоязычной информационной компетенции студентов в обучении английскому языку для специальных целей с использованием Интернета в неязыковых вузах. В статье делается попытка разработать подход, который обеспечивал бы эффективное использование студентами неязыковых вузов ресурсов Интернета как средства усовершенствования и интенсификации обучения англ-